

WETHOUDERS OVER DE KANTELING VAN HET SPORTBELEID

Sport in tijden van decentralisaties

‘Heel Nederland kantelt’ is het thema van het VSG-congres. Ook het sportbeleid kantelt. De grote decentralisaties zorgen ervoor dat sport voor gemeenten een nog belangrijker middel wordt om sociaal-economische doelstellingen te bereiken. Hoe reageren sportwethouders op die uitdaging? Amersfoort zet in op een grotere efficiency van de sportinfrastructuur, Noordwijk op een optimale benutting van zijn natuurlijke voordelen.

Tekst: **Jeroen Kuypers**

In Noordwijk heeft het sportbeleid al jaren geleden een kanteling gemaakt, meer bepaald in 2003, toen de kersverse wethouder sport, Gerben van Duin, geconfronteerd werd met een voorstel tot forse bezuinigingen. “Het argument van de voorstanders was dat sport ‘maar een spelletje’ was, terwijl het in mijn visie de kraamkamer van een vitale gemeenschap is, een investering met een hoog maatschappelijk rendement, niet eens een kostenpost. Het is me gelukt de raad mee te krijgen in een investeringsprogramma, met als resultaat dat we sindsdien 35 miljoen euro in sportbeleid en sportvoorzieningen hebben gestoken. De resultaten zijn er ook naar. We hebben in Noordwijk een sportparticipatie van 95 procent. Daarmee scoren we ver boven het landelijk gemiddelde.”

Alles wat een sporter zoekt

Volgens de wethouder van de partij Puur Noordwijk heeft zijn gemeente dan ook alles wat een sporter zoekt. “Je vindt hier strand, zee en duinen. Een strand hoef je niet aan te leggen, in tegenstelling tot een sporthal of een kunstgrasveld. We maken optimaal gebruik van de natuurlijke omgeving en trekken sporters van overal in het land aan. Het grootste beachkorfbaltoernooi vindt in Noordwijk plaats. Er wordt op grote schaal aan kiteboarden gedaan. Maar ook inlands hebben we sportfaciliteiten. We hebben geïnvesteerd in een prachtig zwembad, in twee grote sporthallen, in kunstgrasvelden. En we hebben oog gehad voor de menselijke kant van het beleid, met als gevolg dat we hier nog voldoende vakdo-centen hebben om jongeren te enthousiasmeren voor sport.”

Papendal aan Zee

Twaalf jaar onafgebroken investeren in sport heeft volgens Van Duin tot een verankering ervan in de cultuur en economie van de gemeente geleid. “Sport zit in het DNA van Noordwijk. Het feit dat nationale teams, op het gebied van voetbal, hockey en waterpolo, hier komen trainen, heeft een

positief effect gehad op de bezettingsgraad van onze hotels. Dat wil niet zeggen dat geografie voldoende is om topsporters aan te trekken. Er moet meer zijn dan alleen een prachtig strand. Je voorzieningen moeten net even beter zijn dan elders, en dat zijn ze hier dan ook. Onze sporthallen zijn net ‘effe’ groter en breder, maar ook de dienstverlening van onze hotels is beter dan in veel andere plaatsen. Goede bedden en gezond eten zijn essentieel voor een goede voorbereiding op een kampioenschap. Ik durf Noordwijk onderhand Papendal aan Zee te noemen.”

The Space to Be

Een hoge sportparticipatie heeft tal van positieve implicaties op maatschappelijk gebied. Jongeren zullen evenwichtiger opgroeien, allochtonen makkelijker integreren, ouderen langer mobiel en zelfstandig blijven. “Onze keuze voor sport van destijds werpt nu, in het tijdperk van de grote decentralisaties, zijn vruchten af”, aldus Van Duin. “We zijn dan ook van plan op de ingeslagen weg door te gaan en we promoten Noordwijk steeds beter als een energieke badplaats. Bij het sporten en bewegen aan het strand en in de duinen hoort dan ook niet langer de associatie met patatkramen, maar die met gezond eten. Daar hoort ook bij dat

“Sport is in mijn visie de kraamkamer van een vitale gemeenschap”

we de associatie met ruimtevaart gaan maken. ESTEC, het technische hart van de Europese ruimtevaartorganisatie ESA, is al sinds 1975 in Noordwijk gevestigd. We hebben hier de Space Expo, het ruimtevaartmuseum, en we maken reclame met de slogan: ‘Noordwijk, The Space to Be’. Straks is het Europese satellietstelsel Galilei operatief en dat betekent dat we de metingen tijdens

Wethouder Noordwijk Gerben van Duin (rechts)

trainingen nog ingenieuzer aan gps-bepalingen kunnen koppelen. Dat betekent een nieuwe stap vooruit voor de topsporters die hier trainen, en dus ook een extra stimulans voor Noordwijk als sportgemeente.”

Centrale ontmoetingsplek

Volgens Hans Buijtelaar, sportwethouder in Amersfoort, is de optimale benutting van voorzieningen een van de grote uitdagingen voor het sportbeleid. “Een buurthuis is niet altijd open, een sportkantine wordt een groot deel van de dag niet gebruikt. Als je al die gebouwen bij elkaar optelt, gaat het om een indrukwekkende hoeveelheid stenen en uren van leegstand. De vraag is of je die faciliteiten niet veel intensiever kunt benutten als je kritisch naar het gebruik ervan durft te kijken.” De wethouder raakte geïnspireerd door een bezoek aan zuster-

Opening sportpark Noordwijk

gemeente Enschede, waar diverse functies in één sportaccommodatie werden ondergebracht. “Waar eerst alleen een sportvereniging zat, bleek ook een kinderopvang te kunnen worden gehuisvest, en een fysiotherapeut. Dat bespaart niet alleen geld, het verandert zo’n locatie ook in een centrale ontmoetingsplek in de wijk. En aan dat laatste hebben we in Amersfoort steeds meer behoefte. Een vereniging heeft een ander contact met de wijkbewoners dan de gemeente. Ze kan adequater reageren op de veranderende behoeften die men daar heeft.”

“Het streven naar efficiency is verankerd in het denken”

Mee-evolueren met de wijk

Ook de vereniging zelf heeft baat bij een dergelijke concentratie, meent Buijtelaar. “De vergrijzing is algemeen. Ook in bepaalde Amersfoortse wijken is dit zichtbaar en zijn er minder jonge kinderen. Dat betekent dat de aanwas van sportclubs geleidelijk geringer wordt, terwijl de uitstroom van jongvolwassenen gewoon doorgaat. Verenigingen

moeten dus wel mee-evolueren met de demografische veranderingen om hen heen. Daarvoor is het echter nodig dat er gezonde sportverenigingen bestaan met een sterk bestuur. Van zwakke clubs mogen we als gemeente niet verwachten dat ze actief wijkbewoners benaderen om in beweging te komen, dat ze ouderen en niet-sportende jongeren zover krijgen hun cocon van thuiszitten te verlaten. Wij zetten dus aan de ene kant onze buurtsportcoaches in en proberen aan de andere kant de verenigingen zo veel mogelijk te ondersteunen en te versterken. Dat kan ook tot gevolg hebben dat op termijn sportverenigingen fuseren en dat er omnisportverenigingen gaan ontstaan. In Amersfoort hebben we bijvoorbeeld dertien voetbalverenigingen. Dat is historisch zo gegroeid, maar of dat er ook dertien moeten en vooral kunnen blijven is qua levensvatbaarheid maar de vraag.”

Het net-niet niveau

Het streven naar efficiency is verankerd in het denken en dus ook zichtbaar in de structuurvisie die de gemeente onder Buijtelaar heeft vastgesteld. “We werken met geld van de belastingbetaler, dus we hebben de plicht dit zo goed mogelijk te besteden”, zegt de liberale wethouder. “We stellen ons daarom steeds de vraag: Hoe zouden we deze faciliteit nog effectiever kunnen benutten? Als we een fietspad aanleggen, komen daar geen tegels, maar wordt er gekozen voor een asfaltlaagje, zodat ook sporters er gebruik van kunnen maken. Als er een gymzaal wordt gebouwd, kunnen we ertoe besluiten voor net wat grotere afmetingen te kiezen, voor een wat grotere omloopruimte. Dat kost in eerste instantie misschien meer geld, maar betekent dat sportverenigingen ook gebruik kunnen maken van die accommodatie, omdat ze door die afwijkende maten ook geschikt is voor het organiseren van wedstrijden. Vroeger zouden we enkel naar de behoeften van de school hebben gekeken, nu kijken we verder: het ‘sportinclusief denken’. Het resultaat is positief aan twee kanten:

Hans Buijtelaar, sportwethouder Amersfoort

je bespaart op termijn geld en je krijgt een accommodatie die *top of the bill* is. Zonder die visie riskeer je overall faciliteiten te krijgen van een net-niet niveau: gebouwen en velden die niet helemaal goed zijn en die dan ook tot een sportbeleving leiden die niet echt bevredigend is. Dat laatste wil je als gemeente hoe dan ook vermijden.”

Verder lezen...

Op het Visie & Beleidsplein op www.sportengemeenten.nl kunt u de volgende documenten downloaden:

‘Gemeente Amersfoort (2008). Beleidsnota sport 2008 – 2015’ bij *Gemeentelijke sportnota’s*

‘Gemeente Noordwijk (2007). Beleidsnota sport 2007 – 2017’ bij *Gemeentelijke sportnota’s*

‘Gemeente Den Haag (2014). Buurthuis van de toekomst: het fundament’ bij *maatschappelijke verbondenheid*

